

I Öfriga delar utgittes

SCENISKA KONSTNÄRER
1866—1888

Efter hvarje persons namn står tiden för anställningen vid de olika kungliga teatrarne utsatt. Därvid äro de resp. teatrarne angifna med bokstäfver på följande sätt:

K. T:ne = *Kungl. Stora Teatern* i gamla Operahuset och *Kungl. Dramatiska Teatern* vid Kungsträdgårdsgatan.

K. St. T. = *Kungl. Stora Teatern* i gamla Operahuset.

K. Dr. T. = *Kungl. Dramatiska Teatern* vid Kungsträdgårdsgatan för tiden till den 1 juli 1898 samt nya *Kungl. Dramatiska Teatern* från och med den 1 juli 1907.

K. Op. = *Kungl. Operan*, först i gamla Operahuset från den 1 juli 1888 till och med den 30 nov. 1891, därefter i *Svenska Teatern* å Blasieholmen från den 26 dec. 1891 till och med den 30 juni 1898.

K. T. = *Kungl. Teatern* från och med den 1 juli 1898.

Dr. T. = *Dramatiska Teatern* vid Kungsträdgårdsgatan spel-åren 1898—1907.

I första delen upptagna:

- NILS WILHELM ALMLÖF. 1820—1875.
CATHARINA WENNBOM, född ÅKERBLAD. 1822—1873.
WILHELM CARL ARNOLD SVENSON. 1829—1868.
CARL GEORG DAHLQVIST. 1834—1873.
CARL EDVARD STJERNSTRÖM. 1836—1845, *gästspel* 1864—1871.
CARL GUSTAF SUNDBERG. 1839—1887.
WILHELMINA CHRISTINA FUNDIN. 1841—1869.
OLOF STRANDBERG. 1842—1868.
LARS GUSTAF KINMANSSON. 1843—1881.
DANIEL RUDOLF WALIN. 1844—1868.
SVEN ANDERS (SVANTE) HEDIN. 1845—1892.
ZELMA CAROLINA ESOLINDA HEDIN, född BERGNÉHR. 1845—1871.
JOHAN CHRISTOFFER JOLIN. 1846—1868.
BERNHARD ADAM FREDRIK LUNDBERGH. 1846—1875.
CARL JAKOB JOHAN UDDMAN. 1846—1878.
EBBA CHARLOTTA ELISA HWASSER, född JACOBSON. 1850—1888.
ALBERTINA JOSEFINA CHARLOTTA STRANDBERG, född LINDEROTH.
1851—1888.
LOVISA CHARLOTTA HELENA MICHAELI, född MICHAL. 1852—1874.
CARL ANDERS KNUT ALMLÖF. 1852—1882, *gästspel* 1882—1897.
EDVARD MAURITZ SWARTZ. 1853—1881.
GUSTAF SANDSTRÖM. 1853—1875.
ROSA ALFONSINA CLEMENTINA SWARTZ, född FEHRNSTRÖM. 1853—
1888.
FREDRIK DELAND. 1853—1854, *gästspel* 1869—1886.
GEORG NORRBY. 1854—1892.
ANDERS VICTOR DAHLGREN. 1854—1887, *gästspel* 1890—1891.
FREDRIKA STENHAMMAR, född ANDRÉE. 1855—1880.
ANDERS GUSTAF WILHELM HEDMAN. 1856—1883.
EDLA SOFIA SKOGLUND, född MALMSTRÖM. 1856—1875.
PER ANDERS JOHAN WILLMAN. 1856—1888.
MAXIMILIANA THEODOLINDA RÖSKE-LUND, född RÖSKE. 1856—1868.

- BERTHA CAROLINA MATHILDA BOCK, sedan Fru TAMMELIN. 1856—1887.
- ROBERT GUSTAF BROMAN. 1857—1874.
- STEN HARALD TORSSLOW. 1857—1888.
- CARL FREDRIK LAGERQVIST. 1857—1892.
- HELFRID KINMANSSON, född TORSSLOW. 1857—1887.
- GEORG EFRAIM FRITZ ARLBERG. 1858—1874, *gästspel* jan.—febr. 1878.
- CARL OSCAR ARNOLDSON. 1858—1881.
- AXEL WILHELM JULIUS ELMUND. 1858—1891.
- WILHELMINA CHARLOTTA GELHAAR (sedermera Friherrinna VON STEDINGK, därefter Fru WALLENSTEEN). 1858—1866.
- GURLI LUBLIN (sedan Fru RUBEN). 1860—1868.
- ANNA HELENA MATHILDA SANDBERG, sedan Fru KINMANSON. 1860—1887.
- GEORG VICTOR SANDSTEDT. 1860—1888.
- LUDVIG OSCAR JOSEPHSON. 1861—1868.
- GUSTAF ROBERT OHLSSON. 1861—1888.
- VICTOR LAURENTIUS HARTMAN. 1861—1898.
- HANS CONRAD FRIEDRICH WILHELM BEHREND BEHRENS. 1862—1870, *gästspel* 1875—1889.
- GURLI JOHANNA CAROLINA ÅBERG, sedan Fru ULFF. 1862—1884.
- JOHAN GUSTAF FREDRIKSON. 1863—1907, *gästspel* 1908—1913.
- AGNES GALATHEA JACOBSSON. 1863—1878.
- MARIA (MARY) WILHELMINA HAMMARFELDT (sedan Fru JOSEPHSON). 1863—1870.
- HEDVIG CHARLOTTA CONSTANTINA HARLING, sedan Fru WILLMAN. 1863—1887.
- IDA WALBORG LANDELIUS (sedan Friherrinna ARMFELT). 1863—1866.
- MAX WEISS. 1863—1871.
- ALFRED HANSON. 1863—1888.
- HEDVIG CHRISTINA ELISABETH (BETTY) ALMLÖF, född DELAND. 1863—1882.
- ANDERS WILHELM NYFORSS. 1863—1878.
- SIGNE AMANDA GEORGINA HEBBE. 1864—1879.
- MARGARETA (GRÉTA) TULLIA DESIDERIA DAHLQVIST (sedan Friherrinna VON LANTINGSHAUSEN VON HÖPKEN). 1864—1871.
- MATHILDA MALVINA SOPHIA AMANDA NERMAN (sedan Grefvinna TAUBE). 1864—1873.
- CARL GUSTAF LUNDIN. 1865—1884.

Sceniska konstnärer.

Carl Johan Sjöberg. K. T:ne 1 juli 1866—1876.

Född i Stockholm den 22 juni 1811 (son af handlanden Erik Sjöberg). Elev vid Kungl. Teatern 1828—30 och blef därefter anställd vid Carl Wildners sällskap, hvilket om somrarne spelade på Djurgårdsteatern. Barndomsvän med Jenny Lind samt mycket musikalisk, bibringade han henne de första lektionerna i tonträffning. Från Wildner kom han till Carl Wilhelm Westerslunds sällskap, som uppträdde endast i Finland, därefter till O. U. Torsslows, F. Delands, C. G. Hesslers och E. Stjernströms sällskap, hvarefter han anställdes vid de kungliga teatern. I yngre dagar hade han i landsorten varit en mycket användbar komiker, som bl. a. hos Fredrik Deland spelat tobakshandlaren *Formon de Longetour* i den franska komedien »Salamandern», förebilden till Frans Hedbergs »Fregattkaptenen», men efter sin anställning vid den kungliga scenen fick han nöja sig med mera anspråkslösa uppgifter, sådana som t. ex. *värdshusvärdens lilla roll* i »Fregattkaptenen» och *källarmästaren i Wimmerby* i »Ett resande teatersällskap».

Såsom enskild person var Sjöberg ansedd som en synnerligen redbar och aktningvärd man. Han afled i Stockholm den 8 juni 1876. — Gift i Uleåborg den 22 dec. 1836 med änkefru *Maria Christina Wilhelmina Winge*, född Laurent (född i Stockholm den 1 aug. 1808, död i Stockholm den 27 febr. 1880; hon var dotter af skådespelaren Jean Baptiste Laurent och hans hustru i första giften, Anna Christina Åberg; efter sin första hustrus död gifte Laurent om sig med Brita Catharina Cederberg, hvilket äktenskap upplöstes genom skilsmessa; denna senare blef sedermera omgift med Nils Wilhelm Alm=

löf i dennes första gifte och moder till Knut Almlöf). Maria Laurent, sedermera fru Sjöberg, hade förut varit gift med skådespelaren Carl Gustaf Winge och var såsom fru Winge den förnämsta kvinnliga sujetten hos den genom August Blanche odödliggjorda teaterdirektören Sjövall under dennes ettåriga direktörskap i Finland 1830—1831 (i Sverige hade Sjövall aldrig eget sällskap).

Leonard Labatt. *K. T:ne* 1 juli 1866—30 juni 1868; *K. St. T. gästspel:* 24 och 26 mars 1872, 2 ggr; 3—12 april 1878, 4 ggr; 17 april—2 maj 1882, 8 ggr; *fast anställning:* 1 sept. 1883—30 juni 1884; *K. Op. gästspel:* 3—11 nov. 1890, 4 ggr.

Född i Stockholm den 4 dec. 1838 (föräldrarna voro fabrikskören *J. D. Labatt* och *Bernhardina Fürstenberg*). Till en början ägnade han sig åt handel och innehade åren 1863—1867 egen modeaffär i Stockholm, men väckte samtidigt uppmärksamhet på Harmoniska sällskapets konserter för sin klangfulla tenor, hvarför han började studera sångkonsten för Julius Günther och därefter för Masset i Paris. Den 26 maj 1866 debuterade han på Kungl. Stora Teatern som *Tamino* i »Trollflöjten» med sådan framgång att han genast erbjöds fast anställning vid vår operascen. Hans kraftiga stämma gjorde honom särskildt ägnad för hjälteuppgifter, och på kort tid erhöll han flere sådana partier. Den största framgången röntte han som *Vasco di Gama* i »Afrikanskan», hvilket parti han utförde vid denna operas första uppförande i Stockholm den 29 april 1867 och som med ens ställde honom i första ledet bland våra lyrisk-dramatiska artister.

År 1868 lämnade Labatt Stockholm och tillträdde ett engagement i Dresden, hvilket dock blef af kort varaktighet emedan hofoperan i nämnda stad följande år nedbrann, hvarefter han erhöll anställning vid hofoperan i Wien, där han kvarstannade i fjorton år, 1869—1883, hvarvid han särskildt gjorde sig bemärkt som Wagnersångare, så att den store mästaren själf fäste uppmärksamheten vid den svenske sångaren. Under sin anställning i Wien gasterade han på flere tyska operascener och äfven vid olika tillfällen i Stockholm. Sedan kontraktet med Wieneroperan utlupit, återvände Labatt till sin födelsestad och blef fast engagerad vid operascenen spelåret 1883—1884. Där-

efter antog han plats vid ett holländskt operasällskap, där han äfven tjänstgjorde som regissör. I november 1890 uppträdde han åter i Stockholm några gånger, men kort därefter drabbades han af ett slaganfall, från hvilket han aldrig blef återställd, och sina sex sista lefnadsår tillbragte han i stillhet och tillbakadragenhet.

»Labatt var en bildad och intelligent sångare, om än ej alldeles fri från virtuosmässiga olater. Hans höga, vibrerande stämma var en verklig hjältetenor, som under sin glansperiod ägde en imponerande klang, fyllighet och kraft. Därtill kom en ej obetydlig dramatisk förmåga, som lät honom skapa en ypperlig *Eleazar*, en sympatisk *Tannhäuser*, hvarjämte med beröm böra nämnas hans *Raoul*, *Profeten*, *Manrico*, *Rolf i Hallströms »Vikingarne»* och *Harald* i Andréas Halléns »*Harald Viking»*, hvilket parti han utförde vid styckets första uppförande i Stockholm den 18 febr. 1884.» (Adolf Lindgren, dödsruna i Aftonbladet.)

År 1882 utnämndes Labatt till riddare af Vasaorden och dessutom innehade han flere utländska dekorationer. Han afled i Stockholm den 7 mars 1897. — Gift i Wien med en ungerska, *Eugenie Schulhoff*.

August Fredrik Dörum. K. T:ne 1 juli 1866—1880.

Född i Stockholm den 21 dec. 1841 (föräldrarna voro kopisten i k. norska kansliet *Lars Michael Dörum* och *Emilia Charlotta Falk*). Begåfvad med goda anlag för målarkonsten var han under några år elev vid Fria Konsternas Akademi. Men sedan han vid något tillfälle i ett gladt lag hade uppläst ett stycke ur »*Fänrik Ståls sägner»* och därvid blifvit af Carl Johan Uddman på det varmaste uppmanad att ägna sig åt scenen, beslöt han sig för att följa rådet och söka komma in vid Kungl. Teaterns elevskola. Försedd med rekommendationsbref från en person, som mycket intresserade sig för honom, nämligen de kungl. teaternes läkare, professor F. A. Cederschiöld, gick han till elevskolans dåvarande föreståndare, Johan Jolin, som utan ringaste svårighet antog honom till elev från den 1 juli 1863, där han redan under sina tre elevår väckte stora förhoppningar om framtida förmåga som scenisk konstnär. År 1866 fick han kontrakt som skådespelare och som

sådan verkade han vid de kungl. teatrarne oafbrutet intill våren 1879, då en obotlig sjukdom tvingade honom att afstå från vidare uppträdande på scenen. — »Dörums fack var den simplare borgaren eller allmogemannen, vare sig rättfram och hederlig, eller klipsk, eller enfaldig och uppblåst.» Bland hans bästa skapelser voro otvifvelaktigt *Träff* i »Majorens döttrar» (hvilken roll af författaren, Frans Hedberg, särskildt var skrifven för Dörum) och hans ypperlige *Lundestad* i »De unges förbund», hvilka båda framställningar voro i sitt slag konstnärliga företeelser af stor förtjänst. Äfven i framställandet af gamla krigsbussar var han utmärkt, och af dessa torde *Olof Stenbock* i »Kung Märta» och *Knut Algotsson* i »Bröllopet på Ulfåsa» ha varit de bästa. Bland hans öfriga mera framstående uppgifter må nämnas: *Magister Brus* i »Blommor i drifbänk», *Joli-Coeur* i »En öfverste i forna dagar», *Einride* i »Mellan drabbningarna», *Kåre Bonde* i »Härmännen på Helgeland», *Ludvig XI* i »Gringoire», *Talbot* i »Orleanska jungfrun» och framför allt *Skeppsbyggmästaren Aune* i »Samhällets pelare». Från 1873 till 1878 förestod Dörum lärareplatsen i deklamation vid Kungl. Musikaliska Akademien. Efter att förgäfves ha sökt återfå hälsan vid Lysekils badort sommaren 1879, måste han i oktober s. å. intagas å Sabbatsbergs sjukhus, hvarifrån han i april 1880 flyttades till Konradsbergs hospital, där han efter en månad afled den 22 maj s. å. — Gift med *Helena Sofia Holmberg*.

Carl Gustaf Callmén. K. T:ne 1 juli 1866—30 juni 1869; ånyo 1 okt. 1872—30 juni 1886.

Född i Stockholm den 3 jan. 1842 (fadern var porslinsmålaren vid Rörstrand *Gustaf Callmén*). Sedan han någon tid varit elev vid Svenska Trädgårdsföreningen kom han vid 17 års ålder till Anders Selinders elevteater i Davidsons norra paviljong, där han från juldagen 1858 till sommaren 1864 gjorde sina första sceniska lärospån. Hösten sistnämnda år blef han antagen till elev vid Kungl. Teaterns elevskola och erhöll efter två år aktörskontrakt. 1869 öfvergick han till Södra Teatern och stannade där i tre år. Ånyo engagerad vid de kungliga teatrarne från hösten 1872 blef han därjämte från 1 febr. 1874 andre regissör och attributförvaltare vid

Kungl. Dramatiska Teatern (efter Isidor Högfeldt). Under denna tid iscensatte han äfven några större pjäser, bl. a. Ibsens »Samhällets pelare», Ponsards »Hedern och penningen» samt Gondinets 4-aktskomedi »Christiane». Bland hans roller å de kungliga scenerna må nämnas *Leonato* i »Mycket väsen för ingenting», *Antipholus från Syrakusa* i »Förvexlingarne» och *Erik Göransson Tegel* i »Vasaarfvet». Sedan han 1886 lämnat scenen ägnade han sig under en del år åt affärsverksamhet, hvarjämte han äfven verkade som regissör i enskilda kretsar och sällskap. Han afled i Stockholm den 3 dec. 1915. — Gift den 8 febr. 1868 med dansösen, sedermera danslärarinnan *Maria Andersson*, som under åren 1860—1866 var anställd vid Anders Selinders sällskap och spelåret 1866—1867 var figurantska vid Kungl. Teatern; hon var född den 26 aug. 1844 och dog på familjens landtställe Vårgård i närheten af Vaxholm den 20 juni 1916.

Emma Oscara Gabriella Christiana Lundeqvist. *K. T. ne 1* juli 1866—30 juni 1868.

Född i Stockholm den 27 okt. 1844 (föräldrarna voro kronobefallningsmannen *Per Johan Oscar Lundeqvist* och *Emilia Fredrika Braune*). Elev 1 juli 1862—30 juni 1866. Under de två år hon var anställd vid de kungliga teatrarne utförde hon bl. a. följande roller: *Orestes* i »Den sköna Helena», *Gianetta* i »Kärleksdrycken», *Mathilda* i »Joconde», *Elina* i »Vatten-dragaren», *Landry* i »Fortunios visa», *Lalande* i »Lulli och Quinault» och *Zerlina* i »Portchäserna». Död i Stockholm den 11 mars. 1916. — Gift med optikern och meteorologen *Carl Gustaf Collin* (född 1830, död den 19 nov. 1900).

Christiania Folketheaters personal. *K. Dr. T.* 16—27 aug. 1866, 8 ggr.

Sällskapet hade förut uppträdt på Nya Teatern i Göteborg. Personalen bestod af följande: herrar *Andersen*, *Bottelsen*, *Henrik Clausen* (skref sig sedermera *Klausen*), *Dahl*, *Krohn*, *Nörsgaard* och *Rasmussen*, fröknarna *Rosa Baldani* (sedermera fru *Asmundsen*), *Ehn* och *Svensden*. Repertoar: »En Börneforlovelse», »En gammal Fordring», »Til Sæters», »Den lille Zouav», »Et enfoldigt Pigebörn», »Emelies Hjertebanken»

(vaudeville-monolog utförd af fröken Baldani), »Kjærlighed uden Strømper» och monologen »Ja!» (med herr Clausen som *Klokker Link*).

Johan Fredrik Paul. *K. T:ne* 1 okt. 1866—30 juni 1868.

Född den 13 febr. 1826. Anställd som aktör, sufflör och biträdande andre regissör vid Kungl. Dramatiska Teatern; hade förut haft anställning dels hos Stjernström vid Mindre Teatern, dels (spelåren 1859—1865) hos Zetterholm vid Södra Teatern. Sedan han lämnat den kungliga scenen var han engagerad hos Bosin och Tivander som gäfvor föreställningar dels på Alhambrateatern på Djurgården, dels i landsortsstäderna; kvarstod vid sistnämnda sällskap i flere år, äfven sedan Knut Tivander blifvit ensam styresman för detsamma. Paul, som i landsorten med framgång utförde många komiska roller, uppträdde på Kungl. Dramatiska Teatern endast i betjänt- och småroller. Död i Viborg.

Fredrikke Luise Nielsen, född Jensen. *K. Dr. T. gästspel* 25 o. 27 okt. 1866, 2 ggr.

Född den 5 juli 1837. Debuterade på »Det norske Theater» i Bergen den 14 dec. 1853 som *Constance* i Roderich Benedix' enaktslustspel »Hvor hun kan lyve». Då »Hærmændene paa Helgeland» uppfördes första gången i Bergen den 4 mars 1859 (med Björnstjerne Björnson som instruktör) spelade hon *Hjördis*. Från 1861 till 1867 verkade hon vid Trondhjems norska scen. Det var alltså medan hon var anställd vid sistnämnda scen som hon gästade Stockholm, då hon vid sina båda uppträdanden utförde *Jolantas* roll i »Kung Renés dotter». 1874—1875 var hon anställd vid Erik Johan Hafgrens sällskap på Möllergadens teater i Kristiania (hvarvid hon i juni 1875 uppträdde med detta sällskap på Göteborgs teater) och kom följande år till den nyupprättade norska teatern i Bergen. År 1880 lämnade hon scenen och började en rastlös verksamhet som religiös talare och föredragshållare i Skandinavien och Amerika. Död i Bergen den 7 juli 1912. — Gift med skådespelaren *Harald Nielsen* (död som fotograf i Bergen).

Jenny Charlotta Memsen. K. T:ne 1 dec. 1866—30 juni 1871.

Född i Borås den 31 jan. 1841 (föräldrarna voro köpmannen *Anders Wilhelm Memsen* och *Charlotta Fredrika Pehrman*). Debuterade på Kungl. Stora Teatern den 19 nov. 1866 som *Grefvinnan* i »Figaros bröllop». Öfriga roller: *Donna Elvira* i »Don Juan», *Nancy* i »Martha», *Hedvig* i »Wilhelm Tell», *Maria Theresia* i »Hälften hvar», *Anna* i »Afrikanskan», *Inez* i »Trubaduren» m. fl. — Gift å egendomen Torpa i Västergötland den 24 sept. 1871 med underlöjtnanten vid Svea Lifgarde, sedermera professorn och sjukgymnasten *Gustaf Cederschiöld* (född den 13 okt. 1845).

Andrietta Lundquist. K. T:ne 1 juli—29 aug. 1867.

Född i Torsåker den 27 sept. 1847 (dotter af revisorn *Anders Gustaf Lundquist* och *Hedvig Andersson*). Elev den 1 juli 1864. Hon var begåfvad med en särdeles lycklig apparition, stort naturligt behag och en god sångröst, hvilka fördelar särskildt gjorde sig gällande vid hennes framställning af *Lotta* i »De löjliga mötena». Hennes öfriga roller voro *Cherubin* i »Figaros bröllop», *Jeannette* i »Joconde», *Prinsessan Hermia* i »Riddar Blåskägg» och *Sophie* i »Nya garnison». Hon uppträdde dock endast under sin elevtid, ty ett par månader efter det hon erhållit anställning som aktris bröt hon sitt kontrakt och erlade det härför stadgade vitet, för att därefter, den 18 juni 1868, inträda i äktenskap med praktiserande läkaren i Gefle, med. doktor *Nils Johan Sehlberg* (död den 24 dec. 1896).

Eugénia Sorandi. K. T:ne 9 nov. 1867—16 mars 1868, 36 ggr; ånyo 15 febr.—15 maj 1869, 21 ggr.

Tillsammans med sin landsman tenorsångaren *Ambrosi* (se följande) hade signora Sorandi förut på hösten uppträdt i Berns salong, som dessa båda i utlandet redan kända och uppburna operaartister hade trott vara ett musiketablissemang af första ordningen. Redan vid sitt första uppträdande där väckte de stort uppseende. Deras friska och klangfulla röster, deras af italiensk glöd genomandade föredrag verkade formligen elektriserande på åhörarne. Med anledning af denna succés beslöt kungl. teaterdirektionen att erbjuda dem ett gästspel å operascenen, hvilket utföll i alla hänseenden lyckligt.

»Signora Sorandi var en utmärkt koloratursångerska och en ganska god skådespelerska isynnerhet i den glada och naiva genren. *Rosina* i »Barberaren» var hennes bästa roll, och hon inlade i den så mycket naturligt behag, så mycken naiv uppsluppenhet och så mycken skälmaktig munterhet, att hon med ens blef Stockholmspublikens förklarade gunstling. Den lilla behagliga sångerskan trippade, drillade och skrattade så öfvergifvet barnsligt och glädt att hon helt och hållet tog både publik och kritik med storm». (Frans Hedberg, »Svenska operasångare».)

Utom *Rosina* utförde hon här följande partier: *Adina* i »Kärleksdrycken», *Lady Harriet* i »Martha», *Margareta* i »Faust», *Violetta* i »Den vilseförda», titelrollen i »Linda» och *Amina* i »Sömnångerskan».

Ferdinando Ambrosi. *K. T:ne* 1 febr. 1868—30 juni 1872. *Gästspel: K. T:ne* 3—30 mars 1887 (engagerad för 6 uppträdanden).

Född i Vicenza i norra Italien den 1 febr. 1846. Som 14 års gosse medföljde han Garibaldi's »de tusens tåg» till Marsala som trumpetare. Sedan blef han underofficer vid Garibaldi's alpbataljon och gjorde fälttåget 1866 i Tyrolen samt förvärfvade den italienska tapperhetsmedaljen. Hans första uppträdande å Kungl. Stora Teatern (han stod då på affischen som »gäst») ägde rum den 21 jan. 1868 som *Manrico* i »Trubaduren». Hans öfriga partier under anställningen här voro *Nemorino* i »Kärleksdrycken», *Pollion* i »Norma», *Edgar* i »Lucie», *Gennaro* i »Lucrezia Borgia», *Alfredo* i »Den vilseförda», *Hertigen* i »Rigoletto», *Arnold* i »Wilhelm Tell» och *Vasco di Gama* i »Afrikanskan» (det sist nämnda partiet sjöng han på en något rådbråkad svenska).

»Ambrosi var mycket mindre skådespelare än signora Sorandi, men hade en utomordentligt behaglig, omfångsrik och klockren stämma af den klaraste och skäraste tenorklang som man gerna kan få höra här i världen. Han var lika liten som hans landsmaninna, han såg ut bokstafligen som en liten gosse på tolf à tretton år, och det väckte en oerhörd förvåning och häpnad när man i denne lille gosses strupe fick höra en röst så manlig och så vek, så smältande och så varm på samma gång, att man utan fara för öfverdrift kan säga att få tenor-

sångare blifvit af naturen så rikt utrustade som han.» (Frans Hedberg, »Svenska operasångare».)

Sommaren 1872 reste han tillbaka till sitt hemland och uppträdde sedermera med stor framgång på italienska operan i Kairo, på Malta och i Sydamerika, där han i medlet af 1870-talet var anställd vid ett italienskt operasällskap. I mars 1887 uppträdde han åter på vår operascen, men då endast sex gånger och endast i »Den vilseförda» och »Trubaduren». Stämman hade emellertid förlorat en del af sin forna friskhet och i dramatiskt hänseende förmådde den fordöm så uppburne sångaren knappt tillfredsställa de måttligaste anspråk. Han dog i Pera i april 1891.

Maria Wilhelmina Söhrling, sedan fru Strandberg. *K. T.:*ne 15 febr. 1868—30 juni 1888. *K. Op.* 15 aug. 1888—30 juni 1898. *K. T.* 1 juli 1898—30 juni 1903.

Född i Stockholm den 6 nov. 1845, dotter af musikdirektören *Wilhelm Söhrling* och *Marie Elise Vretman*. Hennes far var då sånglärare vid Katolska kyrkan i Stockholm, men flyttade året därpå till Visby, där han blifvit antagen till domkyrkoorganist. Dottern Wilhelmina blef sålunda gottländska, hvilket äfven märktes af hennes dialekt, då hon 1862 inträdde som elev vid Stockholms musikkonservatorium, sedan hon förut idkat sångstudier i Visby för *Elfrida Andrée*. År 1865 lämnade hon konservatoriet, där *Julius Günther* var hennes lärare, och utbildade sig därefter ytterligare i sångkonsten under ledning af hofsångaren *Isaak Berg* och sin första lärarinns syster, fru *Fredrika Stenhammar*. Debuterade på Kungl. Stora Teatern den 18 okt. 1867 som *Jeannette* i *Isonards* opera »*Jaconde*», därefter å samma scen den 12 dec. s. å. som *Zerlina* i »*Don Juan*» och slutligen, den 30 jan. 1868, på Kungl. Dramatiska Teatern som *Sophie* i *Dalayracs* »*En egendom till salu*», hvar efter hon erhöll fast anställning vid de kungliga teatern. Tidigt bemärkt för sin flärdfria och musikaliska sång och sitt friska, från all förkonstling fria spel, fick hon så småningom en mängd roller, stora och små, sig anförtrödda, hvilka hon alla utförde med samma ovilkorliga samvetsgrannhet. I början fick hon utföra subrettpartier, men sedermera tilldelades henne äfven rent lyriska partier, sådana som *Anna* i »*Muntra fruarna*»,

Astrid i »Vikingarne» och *Micaëla* i »Carmen», hvilka båda senare roller hon kreerade här. Hon var likaledes den första som på den svenska operascenen utförde *Magdalena* i »Mästersångarne», *Thérèse* i »Andorradalen», den roliga *Mistress Bentzon* i »Lakmé», den känsliga *Mor Renaud* i »Flickan från Arles» och den rysansvärda *Häxan* i »Hans och Greta». Hennes repertoar var mycket mångsidig, liksom fru Charlotte Strandbergs, hvilkens olika rollfack hon småningom fick öfvertaga, alltifrån gossen *Jemmy* i »Wilhelm Tell», *Cherubin* i »Figaros bröllop» m. fl. liknande typer, ända till det komiska gummfacket, i hvilket hennes bästa framställningar voro *Marta* i »Faust», *Marcellina* i »Figaros bröllop» och *Petronella* i »Svarta dominon», hennes präktiga *Mor Lisa* i »Vermländingarne» ej att förglömma. Bland öfriga roller under hennes trettiofemåriga anställning vid operascenen må dessutom nämnas: *Pamina* i »Trollflöjten», *Anna* i »Friskyttan», *Pamela* i »Fra Diavolo», *Ifigenia* och *Artemis* i »Ifigenia i Aulis», *Henriette* och fru *Bertrand* i »Muren», *Urbain* i »Hugenotterna» samt *Jenny* och *Margareta* i »Hvita frun». Då hon i sistnämnda roll firade sitt 25-års jubileum på Kungl. Operan den 18 okt. 1892, tilldelades henne medaljen »Litteris et artibus». Hon hade sin afskedsrecett den 6 nov. 1903, då hon uppträdde som *Markisinnan* i »Regementets dotter». Flere år därefter, den 29 mars 1908, blef hon associé af Kungl. Musikaliska Akademien. Död i Stockholm den 16 okt. 1914. — Gift den 10 april 1878 med e. o. kammariskrifvaren i Tullverket *Olof Strandberg* (son af operasångaren *Olof Strandberg* och hans maka i första giftet, *Aurora Österberg*; han var född den 4 maj 1847 och dog den 19 juni 1889).

Amanda Holmberg. K. Sf. T. 8 o. 19 juni 1868, 2 gånger.

Uppträdde båda gångerna som *Azucena* i »Trubaduren». Hon hade förut under konstnärsnamnet »Signora Aldini» uppträdt fem år i Italien på operascenerna i Milano, Modena och Bologna. Efter sitt uppträdande i Stockholm tillhörde hon under våren 1869 Ferdinand Strakoschs italienska operasällskap, som i mars och april gaf föreställningar på Nya Teatern i Göteborg.

Johan Conrad Axel Fürstenhoff. K. T.:ne 1 juli 1868—30 juni 1869.

Född i Stockholm den 30 juli 1840. Debuterade på Kungl. Dramatiska Teatern den 20 nov. 1867 som *Fredrik* i en af honom själf på vers gjord öfversättning af en fransk enakts-pjes, »Om våren», och den 16 mars 1868 som *Célestin* i »Onkelns testamente». Sedan han fått fast anställning uppträdde han bl. a. som *Alexis Orlof* i »Om kronan», *Bernard* i »Narras inte!» och *Jules* i »Fattig på mynt, men rik på kärlek». Efter sin afgang från de kungl. teatrarne var han spelåret 1869—1870 anställd vid Ferdinand Strakoschs sällskap i Göteborg, hvarefter han ingick i postverkets tjänst. Död som postexpeditör i Göteborg den 19 nov. 1892. — Gift i Göteborg 1882 med *Hulda Elisabeth Boije*.

Jeannette Jacobsson, född Davidson. K. T.:ne 1 juli 1868—31 dec. 1870.

Född i Stockholm den 16 mars 1841 (dotter af konditorn *Wilhelm Davidson*, Hasselbackens bekante grundläggare).

Sin första sångundervisning fick hon af professor *Julius Günther*, hvarefter hon fullbordade sina studier hos *Masset* i Paris och hos hofsångare *Isaak Berg* i Stockholm. Under flere år medlem af det år 1860 af *Julius Günther* och *Ludvig Norman* bildade Harmoniska sällskapet, var hon dess mest verksam solist på kvinnosidan. Den framgång hon härvid rönt föranledde henne att ägna sig åt scenen och den 11 juni 1868 debuterade hon som *Julia* i *Gounods* »*Romeo och Julia*», hvilken operå då gafs för första gången härstädes. Debuten var särdeles lyckad och tillvann sig berättigadt erkännande. Hon uppträdde sedan med stor framgång i andra framstående partier, såsom *Rachel* i »*Judinnan*», *Katarina* i »*Den förtrolade katten*», *Alice* i »*Robert*», *Adriano Colosso* i »*Rienzi*», titelpartiet i »*Lalla Rookh*», *Selika* i »*Afrikanskan*», *Arlina* i »*Zigenern*» och *Leonora* i »*Fidelio*». »En mezzosopran af en ren, vacker timbre, ett af studier och musikalisk intelligens prägladt föredrag i förening med ett spel, som redan från början röjde en lycklig uppfattningsförmåga, riktig takt och fin ton jemte ett fördelaktigt yttre voro de egenskaper, som utmärkte fru *Jacobssons* sceniska verksamhet». Efter sin af-

gång från operascenen ägnade hon sig åt enskild sångundervisning. År 1872 kallades hon till ledamot af Kungl. Musikaliska Akademien. Hon dog i Stockholm den 10 april 1907. — Gift i Stockholm den 12 juni 1860 med kramhandlaren *Carl Jacobsson*.

Hjalmar Emanuel Håkansson. *K. T:ne* 1 juli 1868—30 juni 1888.

Född i Öregrund den 30 sept. 1844 (son af kopparslagaren och väderkvarnsägaren, sedermera gästgifvaren *Jöns Håkansson* och dennes maka, född *Mossberg*). Vid 16 års ålder kom han till Stockholm. Genom sina musikaliska anlag vann han år 1861 inträde vid Kungl. Musikaliska Akademiens läroverk, där hans sångröst och musikaliska föredrag snart väckte uppmärksamhet. Efter genomgångna studier vid akademien tog han organistexamen och blef musikdirektör 1870. Debuterade den 8 mars 1868 på Kungl. Stora Teatern som *Papageno* i »Trollflöjten» och erhöll redan från 1 juli s. å. fast anställning vid operascenen. Han blef sedermera flitigt använd, och bland hans mera bemärkta roller kunna nämnas: *Capulet* i »Romeo och Julia», *Kuno* i »Friskyttan», *Don Diego* i »Afrikanskan», *Konungen* i »Lohengrin», *Grefve Almaviva* i »Figaros bröllop», *S:t Bris* i »Hugenotterna», *Belcor* i »Kärleksdrycken», *Max* i »Alphyddan» och *Herr Ström* i »Muntra fruarna». Utom sin verksamhet vid operascenen var han från 1870 kantor i Jakobs kyrka, hvilken befattning han innehade till sin död, och från 1875 var han lärare i elementar-, kyrko- och körsång vid Musikkonservatoriet. År 1882 kallades han till ledamot af Kungl. Musikaliska Akademien och utnämndes 1900 till ridhare af Vasaorden. Död i Stockholm den 3 juli 1901. — Gift med *Julia Matilda Stenius*, hvilken sedermera såsom fru *Julia Håkansson* gjort sig ett framstående namn som skådespelerska, senast vid Kungl. Dramatiska Teatern; detta äktenskap upplöstes genom skilsmässa den 26 april 1900.

Hilda Amanda Amalia Ringvall. *K. T:ne* 1 juli 1868—1871.

Född i Stockholm den 11 okt. 1845 (föräldrarna voro hautboisten *Per Olof Regal* och *Lovisa Ringvall*). Anställd hos *Anders Selinder* åren 1857—1865. I början af denna anställ-

ning kallade hon sig *Regal*, efter fadern, men antog snart moderns namn, *Ringvall*. Aktris vid Kungl. Teatrarna den 1 juli 1865. Bland roller: *Marianne* i »Tartuffe», *Ellen* i »Så kallad ungdom», *Magnhild* i »Bröllopet på Ulfåsa» och *friherrinnan Hjelm* i »Blommor i drifbänk». Död i Stockholm den 16 maj 1871.

Hilda Amalia Wideberg. K. T:ne 1 sept. 1868—30 juni 1870.

Född i Stockholm den 12 febr. 1841 (dotter af löjtnanten vid K. Lifregementets husarer *Fredrik Wilhelm Wideberg* och *Mathilda Pehrman*). Debuterade på Kungl. Stora Teatern den 11 febr. 1868 som *Fröken Sylvia* i »Sylvia». Bland hennes öfriga roller voro *Mathilda* i »Wilhelm Tell» och *Anna* i »Friskyttan» de mera bemärkta. Efter sin afgang från operascenen bildade hon »Den svenska damkvartetten», som utom henne själf bestod af fru Maria Pettersson, fröknarna Amy Åberg och Wilhelmina Söderlund.

Erik Johan Hafgren. K. St. T. (endast debuter) 10 okt. 1868—17 jan. 1869, 10 ggr.

Född i Hudiksvall den 11 mars 1834. Före sina debuter på Kungl. Stora Teatern var han — efter att först hafva ägnat sig åt apotekareyrket — anställd hos Pierre Deland 1860—61, vid Nya (svenska) Teatern i Helsingfors 1861—62, hos Stjärnström vid Mindre Teatern i Stockholm 1862—63, hos Andersson, Åhman och Pousette 1863—64 m. fl. sällskap i landsorten hvarjämte han en tid reste med »De svenska nationalsångarne» (1866). Debuterade på operascenen som *Eleazar* i »Judinnan» den 10 okt. 1868 och som *Masaniello* i »Den stumma» den 16 dec. s. å. Förhyrde Mindre (Hammerska) Teatern och uppträdde där från den 1 okt. 1869 med ett af goda förmågor sammansatt sällskap, med hvilket han på våren 1870 besökte landsorten, bl. a. Göteborg, där han gaf föreställningar å Nya (s. m. Stora) Teatern. Engagerades med kontrakt från den 1 okt. 1870 vid de kungliga teatrarna, men engagementet upphäufdes, och han tog i stället anställning hos Wilhelm Åhman i Göteborg för spelåret 1870—71. Var sedan föreståndare för eget sällskap, som uppträdde dels på Möllergadens Teater i Kristiania, dels i svenska landsorten. År 1892 flyttade han

till Tyskland och bosatte sig i Frankfurt a. Main, där han öfvervakade sina barns musikaliska uppfostran vid Raffs konservatorium. Af barnen blef *Lill-Erik Hafgren* direktör och studiechef vid musikkonservatoriet i Neustadt a. Haardt, dottern *Lilly* — gift med arkitekten, sedermera öfverregissören vid teatern i Braunschweig, doktor *Hans Waag* — framstående sängerska, numera anställd vid Operan i Berlin, och yngste sonen, *Hans Georg Hafgren*, framstående violinist. Hafgren dog i Berlin den 25 nov. 1913. — Gift med *Mathilda Ruthberg*.

Luisa Cari. *K. T:ne* 30 dec. 1868—18 mars 1869.

»Signora Cari utmärkte sig för en präktig altstämma och ett särdeles behagligt utseende, samt för en glöd och ett lif i sitt uppträdande som mycket väl kunde rättfärdiga hennes italienska nom de guerre, om hon också, som man påstod, var född amerikanska, och hon blef med ett slag publikens gunstling under den korta tid hon uppträdde här». Vid de 23 föreställningar, vid hvilka hon sjöng härstädes, utförde hon följande partier: *Azucena* i »Trubaduren», *Maffio Orsino* i »Lucrezia Borgia», titelpartiet i »Leonora», *Nancy* i »Martha» och *Pierotti* i »Linda».

Giorgio Bentami. *K. T:ne* 28 dec. 1868—18 mars 1869.

»Signor Bentami var en ung engelsman af god familj och hette egentligen *Georges Bentham*. Kärleken till konsten och kanske ännu mera till Luisa Cari hade förmått honom att ägna sig åt scenen, hvilken han dock snart öfvergaf. Han hade ett fint och nobelt yttre samt en vacker, tilltalande tenor med ljus timbre». Han uppträdde här 19 gånger och i följande partier: *Gennaro* i »Lucrezia Borgia», *Fernando* i »Leonora», *Lyonel* i »Martha» och *grefve de Sirval* i »Linda».

Pierre Levassor med franskt sällskap. *K. Dr. T.* 23 april 1869.

Pierre Levassor, berömd fransk skådespelare och sångkomiker, föddes 1808 i Fontainebleau. Efter att ha tillhört olika teatrar i Paris blef han år 1842 anställd vid Palais royal-teatern, där han vann sin egentliga berömmelse, och genom sedermera företagna konstresor med egen trupp blef han jämväl känd

och uppuren långt utom Frankrikes gränser. Äfven i Stockholm, där han först gaf föreställningar på Mindre (Hammerska) Teatern, visade denne mycket omtalade skådespelare, oakadt sin framskridna ålder, att han var en af Europas förnämsta komiker, inom en viss genre, nämligen som vissångare, kanske på sin tid den förnämste. Hans konst var i viss mån besläktad med en senare tids varieté-sång, hvilken dock erhållit en tillsats af en plump hållning och oblyga fasoner, som för Le-vassor voro främmande. Han dog i Paris 1870. Bland den lilla trupp han hit medförde var madame *Tesseire* den förnämsta. Truppens öfriga medlemmar voro: madame *Lagneau*, mademoiselle *Clary* och monsieur *Krause*. Programmet upp-tog ett par enaktspjäser samt chansonetter, föredragna af Le-vassor och madame *Tesseire*.

Carl Fredrik Lundqvist. *K. T.* 1 juli 1869—30 juni 1888.
K. Op. 1 aug. 1888—30 juni 1898. (Frånvarande 1 juli—1 dec. 1894.) *K. T.* 1 juli 1898—30 juni 1904.

Född i Veinge socken i Halland den 24 jan. 1841 (föräldrarna voro folkskolläraren och organisten i Veinge *Jöns Petter Lundqvist* och *Kjerstin Nyberg*). Efter att hafva genomgått skolor i Halmstad och Göteborg tog han studentexamen i Uppsala 1860 och kameralexamen 1862. Därefter lämnade han universitetsstaden och lät inskrifva sig i Förvaltningen af sjö-ärendena, hvarjämte han tjänstgjorde som kanslist i ett par riksdagsutskott åren 1862—1866. Han var äfven under denna tid skarpskytteföreningens sekreterare och blef då bekant med skarpskyttarnas sånganförelse, August Söderman, som fäste sig vid hans röst och förmådde honom att medverka i operakören vid Tichatschecks gästspel i »Rienzi» på våren 1866. Han öfvergaf snart tjänstemannabanan, för att helt ägna sig åt sången, hvartill han lifligt uppmuntrades af Fritz Arlberg, som en tid gaf honom kostnadsfri sångundervisning. År 1867 sjöng han Uriels parti i oratoriet »Skapelsen» i Uppsala domkyrka och väckte då en mera allmän uppmärksamhet som solosångare. I Uppsala var för öfrigt hans förträffliga baryton väl känd hvarför han också blef inbjuden att delta i studenternas första sångarfärd till Paris sommaren 1867.

Följande år fick han uppträda på operascenen, dock utan

att hans namn utsattes å affischen. Hans första uppträdande ägde rum den 21 okt. 1868 då han sjöng *Rudolfs* parti i »*Wilhelm Tell*». Hans egentliga debut skedde den 3 juni 1869 som *Josef* i »*Josef i Egypten*». »Visserligen hade han genom sin korpulens en mindre fördelaktig teaterfigur, men detta fick, vid sidan af en så praktfull stämning, betraktas som en bisak, och då han först visade sig på scenen hade han dessutom där en kamrat som med hänseende till kroppshyddans storhet öfverträffade honom, nämligen Carl Johan Uddman, som icke var mindre populär och ypperlig för det såsom konstnär». (Sv. Musiktidn. 1 febr. 1911.) I »*Josef i Egypten*» sjöng Uddman Utobals parti, hvilket gaf skämttidningen *Söndags-Nisse* anledning till en karikatyr, framställande de båda frodiga vännerna Josef och Utobal sida vid sida, samtalande om den rysliga missväxten och hungersnöden — »ett samtal hvars berättigande publiken visserligen kunde medge i afseende på missväxten, men ingalunda beträffande hungersnöden».

Han erhöi emellertid genast fast anställning vid den lyriska scenen, där hans nästa roll blef *Rienzi* och därefter titelpartiet i Naumanns »*Gustaf Vasa*». Bland hans öfriga partier kunna nämnas *Masaniello* i »*Den stumma*», *Nelusko* i »*Afrikanskan*», *Wilhelm Tell*, *Telramund* i »*Lohengrin*», *Valentin* i »*Faust*», *Talaren* i »*Trollflöjten*», *Grefve Luna* i »*Trubaduren*», *Wolftram* i »*Tannhäuser*», *Carl V* i »*Ernani*», *Agamemnon* i »*Iphigenia i Aulis*», *Germont d. ä.* i »*Den vilseförda*», *Amonasro* i »*Aida*», *Mossul* i »*Konung för en dag*», *Capulet* i »*Romeo och Julia*», *Hans Sachs* i »*Mästersångarne i Nürnberg*» och *Jakob* i »*Josef i Egypten*», i hvilken sistnämnda roll han hade sin afskedsrecett den 5 dec. 1904. Han utförde äfven en och annan talroll, såsom *Knut Algotsson* i »*Bröllopet på Ulfåsa*» och *Bruckspatronen* i »*Vermländingarne*», i hvilket stycke han alltid i sista akten sjöng sin favoritsång »*Du gamla, du friska, du fjällhöga nord*». Denna sång var hans stora paradnummer, som han på konserter alltid sjöng extra, och med hvilken han framkallade en oerhörd entusiasm under studentsångarfärden till Parisutställningen 1878, då han vid den stora täflingskonserten i Trocadéropalatset »med en kraft, en klang och en hänförelse, som satte världsstadens blandade publik i häpnad, väckte en sannskyldig storm af bifall». Vid Uppsala studentkörs kon-

sertbesök i Paris i juni 1900 blef han af presidenten Loubet tilldelad utmärkelsen såsom officier d'académie. Tre gånger medföljde han sålunda Uppsalastudenterna på deras sångarfärder till Paris: 1867, 1878 och 1900. Dessutom deltog han i de bägge sångarfärderna 1876 till Holland, Belgien och London samt 1898 då han medföljde sångsällskapet »Orphei Drängar» till Berlin. Sommaren 1893 företog han en konsertresa till världsutställningen i Chicago, där han gaf fyra konserter, hvarförutom han sjöng i New-York, Minneapolis, St Paul m. fl. städer i Nord-Amerika, och året därpå, hösten 1894, var han engagerad för konserter i Kristallpalatset i London, i Liverpool och i Manchester.

Lundqvist ägde en synnerligen stark och fyllig barytonstämma med i ungdomen äfven för tenorpartier tillräcklig höjd och som ännu under de senare åren bibehöll sin ursprungliga malmrikedom. Osäkerhet i takten vidlåde dock ofta hans sångföredrag. Han var länge i början af sin sångarbana besvärad af en svår rädsla, som till och med var synbar för publiken, men småningom öfvervann han densamma och kunde uppträda mera obehindradt och säkert. Hans dramatiska framställningar stördes dock genom en alltmer tilltagande fetma, som gjorde honom mindre lämplig för en del partier. Vid 63 års ålder afgick han från scenen. Från hösten 1905 till våren 1906 gjorde han en afskedsturné genom Sverige. I Stockholm gaf han en afskedskonsert i Katarina kyrka den 7 april 1906.

År 1890 ledamot af Kungl. Musikaliska Akademien blef han 1893 riddare af Vasaorden efter att förut hafva erhållit medaljen »Litteris et artibus». — Gift 1883 med violinisten *Hilma Anna Maria Aberg* (syster till skådespelerskan vid Kungl. Teatrarne *Fanny Åberg*, som blef gift med operasångaren *Anders Willman*).

Carl Philip Emanuel Bauck. *K. T:ne* 1 juli 1869—30 juni 1879.

Född den 19 febr. 1843 (son af professorn vid musikkonservatoriet *Carl Wilhelm Bauck*). Korsångare den 1 okt. 1866. Han kvarstod som korsångare äfven sedan han i aflöningsstaten upptagits såsom »tillika aktör». Han utförde dock endast obetydliga sångpartier. Död i Kristiania den 6 maj 1891. — Gift med *Louise Lovén*.

Theresia Amanda Elisabeth Björklund (sedan fru Bobergh).
K. T:ne 1 juli 1869—16 dec. 1871.

Född i Stockholm den 30 okt. 1848. Hon började sin teaterbana redan vid 12 års ålder vid Anders Selinders elevteater, hvarefter hon i tre år, från den 1 juli 1866 var elev vid Kungl. Teaterns elevskola. Bland de roller hon utförde på de kungliga teatrarne voro *Anais* i »Debutanten och hennes far», *Abigail* i »Ett glas vatten», den unge *Markis de Chateaucourt* i »Den hvita nejlikan», *Suzanne de Montauban* i »Lika mot lika» samt *Fenella* i »Den stumma» måhända de mest framstående och särskildt i den sistnämnda rollen gjorde hon sig synnerligen fördelaktigt bemärkt. Ett par månader efter sin afgang från scenen ingick hon, den 27 jan. 1872, i äktenskap med förutvarande delägaren i den världsbekanta damskrädderifirman Worth & Bobergh i Paris, sedermera godsägaren *Otto Gustaf Bobergh* (död 1882); makarna Boberghs gästfria och artistiskt inredda hem på egendomen Kefvinge vid Edsviken midt emot Ulriksdal var under 1870-talet en samlingsplats för den tidens konstnärer, ej minst den sceniska konstens utöfvare.

Hilma Regina Tengmark (sedan fru Ankarcrona). K. T:ne
1 juli 1869—30 juni 1870.

Född i Stockholm den 10 okt. 1849. Kom till Anders Selinders elevteater 1862 och blef den 1 okt. 1865 antagen som elev vid Kungl. Teaterns elevskola. Första gången hon tilldrog sig allmänhetens uppmärksamhet torde hafva varit som pagen *Jeannick* i Octave Feuillet's skådespel »Gammalt och nytt», hvilken roll tycktes som skapad för henne. Under den korta tid hon verkade som skådespelerska här hann dock hennes talang ingen synnerlig höjd af utveckling, men vid Nya Teatern i Helsingfors, dit hon kom hösten 1870, blef hon mycket uppburen, särdeles för den lyckliga jämnhet som utmärkte hennes spel. Vid sistnämnda scen kvarstod hon till 1875, då hon ingick i äktenskap med brukspatronen *Sten Wilhelm Theodor Ankarcrona* (född den 12 juli 1819, död den 6 dec. 1894). Roller på Kungl. Dramatiska Teatern: *Eglantine* i »De båda döfve», *Emeline* i »Så pudrar man folk», *Berthe* i »Blond eller brunett», *Hildegard* i »Narras intel» m. fl.

Adolf Klemens Hellander. *K. T:ne* 1 sept. 1869—30 juni 1873.

Född i Stockholm den 2 maj 1848. (Föräldrarna voro vinskänken *Pehr Adolf Hellander* och *Adèle Clementina Alexandra Hjerpe*). Antogs till elev den 15 sept. 1866, men stannade vid elevskolan endast ett år. Var 1867—68 anställd vid Mindre Teatern i Göteborg hos Constantin Rohde och 1868—69 vid Mindre (Hammerska) Teatern i Stockholm hos Josephson och Ahlgrensson. Debuterade på Kungl. Dramatiska Teatern den 15 april 1869 som *Paul* i S:t Rémys komedi »Ur askan i elden». Efter sin anställning vid de kungliga teatrarna blef han från hösten 1873 engagerad hos Wilhelm Åhman vid Nya Teatern i Göteborg och därefter, hösten 1874, hos Edvard Stjernström vid Nya Teatern i Stockholm, där han kvarstod i 10 år, hvar efter han blef tidningsman. Vid Kungl. Dramatiska Teatern utförde han bl. a. roller *Masham* i »Ett glas vatten» och *Löjtnant Arvid* i »Majorens döttrar». Hellander var en ganska god och användbar skådespelare med en lämplig teaterfigur och ett vackert talorgan. Men det var egentligen först hos Stjernström, som han gjorde sig mera bemärkt, och här väckte han rätt stora förhoppningar. Detta framför allt i »Daniel Hjort», som var det bästa han åstadkom. Bland hans öfriga mera bemärkta roller vid Nya Teatern må nämnas *Håkan Håkansson* i »Kungsämnena», titelrollen i Kotzebues »Gustaf Vasa», *Hertig Fredrik Adolf* i Hedbergs »Glanskis», *Erik Tegel* i »Siri Brahe och Johan Gyllenstjerna», *Måns Bengtsson* i »Engelbrekt och hans dalkarlar», och *Wurm* i »Kabal och kärlek». Efter flerårig sjuklighet afled han å Stockholms sjukhem den 30 sept. 1906. — Gift under sommaren 1874 med den intagande och mycket begåfvade skådespelerskan *Anna Charlotta Jansson*, anställd vid Kungl. Teatrarne spelåret 1872—1873.

Clara Elina Gabriella Rylander. *K. T:ne* 1 sept. 1869—30 juni 1872.

Född i Stockholm den 28 juli 1850 (dotter af inspektoren *Johan Rylander* och *Sofia Fredrika Törnqvist*). Sjutton år gammal kom hon 1867 till C. O. Lindmarks sällskap, med hvilket hon reste under ett år; spelåret 1868—69 var hon anställd vid Mindre (Hammerska) Teatern under Josephson och Ahlgrensfors direktörstid. Hennes första roll på Kungl. Dra-

matiska Teatern var *Malin* i »Evas systrar», hvarvid hon lade i dagen omiskänneliga konstnärliga anlag, hvilket i förening med ett fördelaktigt yttre hastigt gjorde henne omtyckt af publiken. Då hon några månader efter sin afgång från de kungliga teatrarna ingick äktenskap, lämnade hon scenen, men tog år 1877 anställning vid Nya Teatern i Stockholm och var spelåret 1878—79 engagerad vid Svenska Teatern i Helsingfors. Bland hennes roller vid Kungl. Dramatiska Teatern kunna nämnas *Blenda* i »Majorens döttrar», *Alice Duteuil* i »Fregattkaptenen», *Thérèse* i »Jag», *Iduna* i »Släktingar» *Laura* i »De förtryckta» och *Emmy* i »En man som vill ha ro». Gift i Åmål den 14 okt. 1872 med d. v. löjtnanten, s. m. generalmajoren *Johan Gustaf Björlin*, hvilket äktenskap upplöstes genom skilsmässa 1879. — Stadd på resa i Norrland afled hon i Umeå den 24 okt. 1905.

Fredrika Maria Wilhelmina Wichmann. *K. T:ne* 1 sept. 1869—30 juni 1870.

Född i Stockholm den 28 mars 1852 (föräldrarna voro målaren *Carl Friedrich Wichmann* och *Bertha Wilhelmina Engelbrechten*). Hon debuterade på Kungl. Stora Teatern den 23 nov. 1868 som *Donna Elvira* i »Don Juan» och uppträdde den 6 dec. 1869 som *Norina* i »Don Pasquale». Några flere partier utförde hon ej.

Carl Gustaf Happe. *K. St. T.* 18 okt.—28 nov. 1869, 8 ggr (i op. »Zampa»).

Född den 16 sept. 1803 (föräldrarna voro direktören vid engelska trädgårdsanläggningen vid Drottningholm *Adolf Ludvig Happe* och *Emerentia Elisabeth Bæwie*). Innan han ägnade sig åt den sceniska konsten var han brukselev. Tjugu år gammal kom han till Djurgårdsteatern, där *Carl Wildner* under en följd af år gaf föreställningar under sommarmånaderna. Där var han anställd somrarna 1823—34. Föröfrigt tillhörde han *Fredrik Julius Widerbergs*, *Christoffer Svanbergs*, *Pierre Delands* och *Fredrik Delands* resande sällskap. 1856—57 var han egen teaterföreståndare i kompaniskap med balettmästaren *Anders Selinder*, vid hvars sällskap han senare, i midten af 1860-talet, var engagerad. Under någon tid i slutet af 1860-talet tjänst-

gjorde han som statist och i stumma roller vid de kungliga teatrarne. Hans högsta önskan hade alltid varit att få se sitt namn på Kungl. Teaterns affischer, en önskan som han slutligen fick uppfylld då det på Kungl. Stora Teaterns affisch för Herolds »Zampa eller Marmorbruden» några gånger under hösten 1869 stod: Grefve Lugano — hr Happe. Visserligen hade den från sjöröfvaren Zampa undslupne grefven endast att komma in i styckets allra sista scen, utropande »Camilla, min dotter!» men den gamle skådespelarens namn hade dock fått ståta på Kungl. Teaterns affisch tillsammans med namnen Fritz Arlberg, Hedvig Harling, Charlotte Strandberg m. fl. Om han alltså ej kan sägas hafva i egentlig mening tillhört de kungliga teatrarne, har utgifvaren af dessa anteckningar likväl velat taga hans »gästspel» i »Zampa» som en anledning att här upptaga hans namn. Happe var nämligen under sin mer än fyrtioåriga teaterbana en både i Stockholm och landsorten mycket känd skådespelare, isynnerhet bemärkt som en ovanligt vacker och elegant förste älskare. Som sådan verkade han så länge, att han till och med hade spelat älskare mot mormor, mor och dotter, hvardera i tur och ordning, fru Christine Svanberg, fru Charlotte Deland och mamsell Betty Deland (s. m. fru Almlöf). Genom sitt vackra utseende var han, trots en för scenen ej fullt lämplig talorgan, under många år dampublikens förklarade gunstling. — Han afled (ogift) i Stockholm i febr. 1871.

Knut Herman Pontus Grip. *K. T:ne* 1 okt. 1869—30 juni 1888.
K. Dr. T. 1 juli 1888—30 juni 1889.

Född i Stockholm den 20 maj 1848 (föräldrarna voro handlanden *Thure Herman Mauritz Grip* och *Amanda Amalia Mannerberg*). Före sitt inträde vid den kungl. scenen var han anställd vid Wilhelm Åhmans och Mauritz Pousettes sällskap spelären 1865—67 och vid Södra Teatern 1867—69. Bland de roller han utförde på Kungl. Dramatiska Teatern kunna nämnas *Ernest* i »Debutanten och hennes far», *Fridolin* i »Fjärilsfebern», *Klas* i »Det skadar inte», *Sir Frederic* i »Sullivan», *junker Claus* i »Ambrosius», *Florentin* i »Den hvita halsduken», *Joe* i »En oslipad diamant», *Francis Briot* i »Onkel Sam» och *Christophe* i »En teaterpjes». Herman Grip, som var begåfvad